سایه شوک نفتی و بنزین گران بر اقتصاد امریکا

کاهش شدید تردد کشتی‌ها در تنگه هرمز و جهش قیمت نفت، بازار انرژی جهان را متلاطم کرده و با نزدیک شدن نفت به قیمت‌های سه‌رقمی، نشانه‌های بازگشت تبعات اقتصادی جنگ به خود آمریکا پررنگ‌تر شده است

گروه اقتصاد- یک هفته پس از آغاز درگیری نظامی میان آمریکا، اسرائیل و ایران، بازار جهانی انرژی وارد یکی از پرتنش‌ترین دوره‌های خود در سال‌های اخیر شده است. بسته شدن عملی تنگه هرمز ـ شاهراه انتقال بخش بزرگی از نفت جهان ــ نه‌تنها صادرات انرژی خلیج فارس را مختل کرده بلکه قیمت نفت و بنزین را در بازارهای جهانی به سرعت بالا برده است. همزمان، کاهش شدید تردد کشتی‌ها و نگرانی از توقف کامل صادرات نفت کشورهای منطقه، سناریوی نفت ۱۰۰ تا حتی ۱۵۰ دلاری را جدی‌تر از همیشه کرده است. در این شرایط نشانه‌های بازگشت تبعات اقتصادی جنگ به خود آمریکا پررنگ‌تر شده است.

تنگه هرمز؛ شاهراهی که متوقف شد

گزارش‌های رسانه‌ای نشان می‌دهد ترافیک کشتی‌ها در تنگه هرمز به شکل بی‌سابقه‌ای کاهش یافته است. داده‌های ردیابی کشتی که توسط بلومبرگ جمع‌آوری شده، نشان می‌دهد عبور کشتی‌ها از این آبراه بیش از ۹۵ درصد کاهش یافته است. در حالی که در شرایط عادی روزانه صدها کشتی نفتکش، گاز بر و تجاری از این مسیر عبور می‌کنند، اکنون تنها تعداد معدودی کشتی کوچک در حال حرکت هستند. برخی از کشتی‌ها نیز برای کاهش خطرات امنیتی، فرستنده‌های موقعیت‌یاب خود را خاموش کرده‌اند. اختلال در سیگنال‌های ناوبری و ایجاد آنچه کارشناسان «مه دیجیتالی» نامیده‌اند، نظارت دقیق بر ترافیک دریایی را دشوار کرده است.

در نتیجه این وضعیت، ترانزیت ورودی به خلیج فارس عملاً به صفر رسیده و خروجی کشتی‌ها نیز به شدت کاهش یافته است؛ رخدادی که به معنای اختلال جدی در یکی از مهم‌ترین شریان‌های انرژی جهان است.

جهش قیمت نفت و سناریوی نفت ۱۵۰ دلاری

بازار جهانی انرژی بلافاصله به این اختلال واکنش نشان داد. قیمت نفت برنت تنها چند روز پس از شروع بحران از مرز ۹۰ دلار عبور کرد؛ رقمی که برای نخستین بار از سال ۲۰۲۴ ثبت می‌شود.

تحلیلگران می‌گویند سرعت افزایش قیمت نفت در این بحران حتی از دوره آغاز جنگ روسیه و اوکراین نیز بیشتر بوده است. در همین حال برخی مقامات انرژی منطقه هشدار می‌دهند که اگر این وضعیت ادامه پیدا کند، بازار با جهشی بسیار بزرگ‌تر مواجه خواهد شد.

وزیر انرژی قطر در گفت‌وگو با فایننشال تایمز اعلام کرده است که احتمال دارد بسیاری از صادرکنندگان انرژی در خلیج فارس در هفته‌های آینده ناچار به اعلام «فورس ماژور» شوند؛ اقدامی که عملاً به معنای توقف صادرات در شرایط اضطراری است. به گفته او، تداوم این روند می‌تواند قیمت نفت را تا حدود ۱۵۰ دلار در هر بشکه افزایش دهد. همزمان با نفت، سایر منابع انرژی نیز تحت تأثیر قرار گرفته‌اند. قیمت هر تن زغال‌سنگ که هنوز بزرگ‌ترین منبع تولید برق جهان محسوب می‌شود، در مدت کوتاهی از حدود ۱۱۸ دلار به ۱۳۵ دلار رسیده است.

بنزین گران؛ چالش داخلی برای آمریکا

افزایش قیمت نفت اکنون به سرعت در بازار سوخت آمریکا نیز نمایان شده است. بر اساس داده‌های اتحادیه وسایل نقلیه موتوری آمریکا، میانگین قیمت بنزین در این کشور به حدود ۳.۳۲ دلار در هر گالن رسیده است؛ رقمی که بالاترین سطح در دوره ریاست جمهوری دونالد ترامپ محسوب می‌شود. کارشناسان بازار انرژی می‌گویند اگر قیمت به بالای ۳.۵ دلار در هر گالن برسد، دولت آمریکا با فشار سیاسی قابل توجهی روبه‌رو خواهد شد؛ به‌ویژه آنکه «بنزین ارزان» یکی از وعده‌های مهم انتخاباتی ترامپ بوده است.

افزایش قیمت در پمپ بنزین‌ها همچنین به سرعت به موضوعی داغ در فضای رسانه‌ای آمریکا تبدیل شده و واکنش شهروندان در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها نشان می‌دهد که نگرانی از موج جدید تورم در حال افزایش است.

کاهش تولید در کشورهای خلیج فارس

در سوی دیگر ماجرا، اختلال در صادرات باعث شده برخی تولیدکنندگان نفت نیز ناچار به کاهش تولید شوند. گزارش‌ها حاکی است کویت به دلیل پر شدن مخازن ذخیره‌سازی داخلی و دشواری صادرات از طریق تنگه هرمز، تولید نفت در برخی میادین خود را کاهش داده است.

سی ان ان نیز به نقل از شرکت Rystad Energy گفته است: مخازن ذخیره‌سازی نفت در خلیج فارس در حال پُر شدن است و عربستان سعودی ممکن است ظرف یک هفته ناچار به کاهش اجباری تولید شود؛ در صورت ادامه درگیری با ایران، رسیدن قیمت نفت به سطوح سه‌رقمی به احتمال واقعی تبدیل می‌شود.

کارشناسان معتقدند اگر این روند ادامه یابد، سایر تولیدکنندگان منطقه نیز با مشکل مشابهی مواجه خواهند شد؛ وضعیتی که عرضه جهانی نفت را بیش از پیش محدود می‌کند.

آیا آمریکا به سراغ ذخایر راهبردی می‌رود؟

در چنین شرایطی، نگاه‌ها در امریکا و حتی بازارهای بین‌المللی به ذخایر راهبردی نفت آمریکا دوخته شده است. این ذخایر که در سواحل لوئیزیانا و تگزاس نگهداری می‌شوند، با بیش از ۴۱۵ میلیون بشکه نفت خام بزرگ‌ترین ذخیره اضطراری جهان به شمار می‌روند.

با این حال منابع آمریکایی می‌گویند استفاده از این ذخایر هنوز در دستور کار قرار نگرفته است. این در حالی است که برخی کارشناسان انرژی هشدار می‌دهند اگر تنگه هرمز برای مدت طولانی بسته بماند، جهان ممکن است ماهانه حدود ۴۵۰ میلیون بشکه نفت از دست بدهد؛ رقمی که حتی از کل ذخایر استراتژیک آمریکا نیز بیشتر است. چنین فشاری حتی بزرگ‌ترین اقتصاد جهان یعنی آمریکا را نیز در برابر یک شوک انرژی قرار خواهد داد.

۶ تدبیر پدافندی دولت برای اقتصاد

دولت مجموعه‌ای از تصمیمات از پرداخت زودهنگام یارانه و حقوق تا تسهیلات برای بنگاه‌های آسیب‌دیده و حمایت بانکی از کسب‌وکارها را در دستور کار قرار داده است

محمد حقگو
economice@khorasannews.com

باشدت گرفتن جنگ، دولت مجموعه‌ای از تصمیم‌ها را برای کاهش فشارهای اقتصادی ناشی از شرایط جنگی و حمایت از معیشت مردم و فعالیت بنگاه‌های اقتصادی اتخاذ کرده است. این اقدامات از پرداخت زودتر از موعد یارانه‌ها و حقوق گرفته تا تقویت ذخایر کالاهای اساسی، تسهیل واردات، و بررسی حمایت‌های بانکی برای کسب‌وکارها را دربر می‌گیرد. مرحله ششم کالابرگ نیز با تغییرات جدید از دیروز آغاز شد.

پرداخت زودتر از موعد یارانه‌ها و حقوق

به گزارش خراسان، دولت به موازات تشدید جنگ، اقدامات جدیدی برای مهار تبعات آن برای مردم و بنگاه‌ها را در دستور کار قرار داده است. در مهم‌ترین این موارد، کارگروه اقتصادی هیئت دولت در اطلاعیه شماره ۲ اعلام کرده است که با هدف تسهیل تأمین نیازهای مردم، یارانه نقدی، کالابرگ عمومی و همچنین حقوق کارکنان و بازنشستگان دولت در ماه جاری زودتر از موعد مقرر پرداخت خواهد شد. پیش از این نیز اعلام شده بود که منابع مورد نیاز برای پرداخت یارانه و اجرای طرح کالابرگ به‌طور کامل تأمین شده و تنها تأمین اطلاعات مشمولان و ابلاغ هیئت دولت برای پرداخت زودتر از موعد باقی مانده است. در عین حال، برخی گمانه‌ها از احتمال پرداخت یکجای یارانه نقدی دهک‌های اول تا نهم و همچنین مستمری مددجویان تحت پوشش کمیته امداد و سازمان بهزیستی با مجوز دولت حکایت دارد.

آغاز مرحله ششم کالابرگ؛ نخستین مرحله بدون دهک‌بندی

در ماه‌های اخیر طرح کالابرگ به یکی از ابزارهای مهم برای تأمین نیازهای اساسی خانوارها تبدیل شده است؛ موضوعی که در شرایط جنگی و نگرانی از تأمین کالاهای ضروری اهمیت بیشتری پیدا کرده است.

مرحله پنجم کالابرگ پیش‌تر در اواخر آذر و اوایل دی شارژ شده بود و اعتبار آن تا پایان اسفند ادامه دارد. با این حال، روز گذشته وزیر تعاون، کارورفاه اجتماعی از آغاز مرحله جدید کالابرگ خبر داد؛ مرحله‌ای که نخستین تخصیص پس از حذف معیار دهک‌بندی محسوب می‌شود.

کالابرگ پیش‌تر برای همه مردم در نظر گرفته شده بود که اجرای آن در چند مرحله و با توجه به دهک‌ها انجام می‌شد. اما وزارت تعاون برای مدیریت اجرای این مرحله که دیگر دهک‌بندی برای تخصیص یارانه‌ها کنار گذاشته شده است، فعال‌سازی اعتبار را بر اساس رقم پایانی کد ملی انجام داده است. بر اساس اعلام احمد میدری، سرپرستان خانوار با رقم پایانی کد ملی صفر، یک و دو از ۱۵ اسفند (دیروز)، سرپرستان خانوار با رقم پایانی کد ملی ۳، ۴، ۵ و ۶ از ۲۰ اسفند و سرپرستان خانوار با رقم پایانی ۷، ۸ و ۹ از ۲۵ اسفند می‌توانند برای خرید به فروشگاه‌ها مراجعه کنند. همچنین در صورتی که اعتبار اسفند به طور کامل مصرف نشود، مانده آن به ماه بعد منتقل شده و تا پایان فروردین معتبر خواهد بود.

افزوده شدن ۸ قلم کالای جدید به سبد کالابرگ

پس از اجرای کالابرگ یک میلیون تومانی (با پوشش ۱۱ قلم کالا)، برخی خانوارها نسبت به محدود بودن اقلام قابل خرید با این اعتبار گلایه‌هایی مطرح کردند. با این حال دولت برای پاسخ به این مطالبات، اقلام جدیدی به سبد کالابرگ افزوده است.

وزیر تعاون اول اسفند اعلام کرد محصولاتی مانند پیاز، سیب‌زمینی، خرما و پرتقال از ۱۵ اسفند به این سبد اضافه می‌شوند. دوم اسفند نیز سخنگوی دولت از افزوده شدن پوشک به اقلام قابل خرید با کالابرگ خبر داد. همچنین دوازدهم اسفند یکی از مسئولان وزارت رفاه اعلام کرد خرید ماهی، میگو و گوشت بوقلمون نیز از این پس با کالابرگ امکان‌پذیر خواهد بود.

وضعیت مطمئن ذخایر کالاهای اساسی

مسئولان دولت اعلام کرده‌اند که ذخایر کالاهای اساسی برای ماه‌های پیش رو در وضعیت مطمئن و پایدار قرار دارد. سخنگوی دولت در یادداشتی تأکید کرده است که ذخایر مورد نیاز برای ماه رمضان و ایام نوروز به‌طور کامل تأمین شده است.

بر اساس اعلام دولت، روزانه تا ۵۰ هزار تن کالای اساسی وارد کشور شده و تشریفات ترخیص آن انجام می‌شود. این آمار نشان می‌دهد با وجود شرایط ویژه منطقه‌ای، روند تأمین و توزیع کالاهای ضروری ادامه دارد.

گزارش تسنیم همچنین حاکی از آن است که برای افزایش تاب‌آوری شبکه تأمین کالا، ظرفیت‌های جدیدی در بنادر کشور فعال شده است. در حالی که پیش‌تر تخلیه و ترخیص بخش عمده کالاهای اساسی از بندر امام خمینی انجام می‌شد، اکنون امکان استفاده از ظرفیت‌هایی مانند بندر شهید بهشتی چابهار نیز فراهم شده است.

تسهیلات حمایتی برای بنگاه‌های آسیب‌دیده

جنگ علاوه بر کند شدن چرخه اقتصاد، در برخی موارد به آسیب فیزیکی بنگاه‌های اقتصادی نیز منجر شده است. در این زمینه وزیر امور اقتصادی و دارایی اعلام کرد از دو روز پیش از آغاز جنگ، اتاق عملیاتی برای پیگیری مستمر خدمات‌رسانی در حوزه‌های مختلف این وزارتخانه تشکیل شده است.

به گفته وی، برای افرادی که دچار خسارت شده‌اند و همچنین بنگاه‌هایی که آسیب دیده‌اند، تسهیلات مشخصی در نظر گرفته شده است. در حوزه بیمه نیز دستورهای لازم صادر شده تا شرکت‌های بیمه در شرایط دشوار کنونی با سرعت و همکاری بیشتر به مطالبات مردم رسیدگی کنند.

بررسی تعویق سررسید چک‌ها و اقساط بانکی

در کنار این اقدامات، بانک مرکزی نیز در حال بررسی تدابیری برای حمایت از فعالان اقتصادی است. گزارش‌ها نشان می‌دهد با توجه به کاهش یا توقف فعالیت بسیاری از کسب‌وکارها در روزهای اخیر، برخی از فعالان اقتصادی با کاهش توان بازپرداخت بدهی‌ها مواجه شده‌اند.

بر همین اساس، یکی از گزینه‌های در دست بررسی تعویق سررسید چک‌ها و اقساط تسهیلات بانکی برای یک دوره زمانی مشخص است تا فرصت بیشتری برای بازگشت شرایط عادی اقتصادی فراهم شود. با این حال، جزئیات نهایی این تصمیم هنوز اعلام نشده و انتظار می‌رود مصوبات احتمالی بانک مرکزی در این زمینه در روزهای آینده به‌طور رسمی به شبکه بانکی ابلاغ شود.

در همین حال، طی چند روز گذشته و هم‌زمان با اعلام عزای عمومی، سامانه چکاوک نیز تعطیل بوده و در این مدت هیچ چکی در شبکه بانکی کشور برگشت نخورده است؛ موضوعی که به طور موقت فرآیند تسویه چک‌ها را متوقف کرده است.

تسهیل ترخیص کالا از گمرک

در بخش تجارت خارجی نیز برای تسریع ورود کالا به کشور، مقررات گمرکی به طور موقت تغییر کرده است. گمرک در اطلاعیه شماره ۲ اعلام کرد شرط تقدم ثبت سفارش بر تخلیه و قبض انبار برای ترخیص کالاها تا اطلاع ثانوی لغو شده است. هدف از این تصمیم، تسریع در ترخیص کالا و کاهش مشکلات صاحبان کالا عنوان شده است.

همچنین اتاق بازرگانی ایران اعلام کرده است وارد کنندگانی که قصد ترخیص کالا بدون دریافت کد ستاتار را دارند، می‌توانند با ثبت تعهد در سامانه جامع امور گمرکی مبنی بر «عدم درخواست ارز پس از ترخیص کالا» نسبت به خروج کالا اقدام کنند.

بر اساس این اطلاعیه، این تسهیلات برای خودروهای سواری، موتورسیکلت‌ها، کشنده‌ها و اتوبوس‌های وارداتی به صورت CBU صرفاً بدون صدور پته عبور مجاز خواهد بود.

سهمیه ویژه سوخت برای ناوگان حمل کالاهای اساسی

در کنار تسهیل واردات، دولت برای تسریع در توزیع کالاهای اساسی نیز تدابیری اتخاذ کرده است. در همین راستا وزارت راه و شهرسازی از اختصاص سهمیه سوخت مضاعف برای ناوگان حمل کالاهای اساسی خبر داده است.

این تصمیم که در چارچوب مصوبات کارگروه تسهیل ترخیص کالا در ستاد مدیریت بحران این وزارتخانه اتخاذ شده، هدف آن تسریع در انتقال کالاهای ضروری به نقاط مختلف کشور است.

دومین سالگرد آسمانی شدن
حاجیه خانم
مریم بانکیان تبریزی

خواهری مهربان، مادری دلسوز و همسری فداکار را گرامی می داریم. «روحش شاد»
خانواده مرحومه
۱۷۴۶۶۶

سیزدهمین سالگرد درگذشت
خانم عفت منشی طوسی
همسر سرهنگ نایب زاده
راگرامی میداریم. برایمان روزی بدون یادش سپری نشد، همیشه در قلبمان بوده و خواهد بود.
همسر، فرزندان و نوه ها
۱۷۵۰۲۹

هشتمین سالگرد نازنین پدر عزیزمان
اکبر بانکیان تبریزی

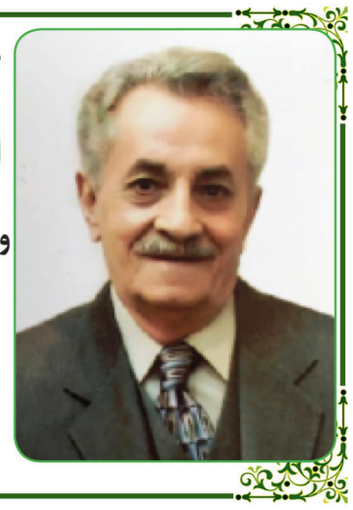

و یازدهمین سالگرد مهربان مادر عزیزمان
ناجیه پیرایش آزاد

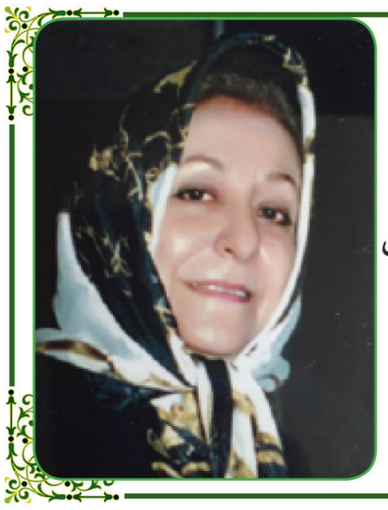

را گرامی می داریم. روحشان شاد.
فرزندان
۱۷۴۶۶۷

سعدیا مرد نکونام نمیرد هرگز
مرده آنست که نامش به نکویی نبرند

با نهایت دلتنگی پنج سال از داغ نبودن
پدری مهربان و دلسوز
سید محمد قاسمیه
گذشت....
در پنجمین سال فقدانت
با چشمانی اشکبار و قلبی پر از اندوه
یادت را گرامی می داریم.
نامت همیشه مایه ی مباهات و
تا ابد در دل ما زنده است...
خانواده قاسمیه
۱۷۵۰۳۰

چو اشک، آن کس که می‌چیند گلِ عیش از تپیدن‌ها
ز بس عام است در وحشت‌سرای دهر، بی‌تابی
همسرِ جنت‌مکان، پدر، ای حاضر در زمان
سید حسن سیدی حلاج
بیست‌وهشت سال است که نگاه آسمانی‌ات
چون پرتوهای خورشید بر لحظات‌مان گرما و نور می‌بخشد.
گرچه روزی نیست یادت در آینه‌ی وجودمان
عطر آگین نبوده باشد
امروز نیز یاد و خاطرت را گرامی می‌داریم.
بوسه‌های‌مان معطر از حمد و اخلاص روانه‌ی آسمان.
خانواده سیدی حلاج

بود دلتنگ اگر گوهر شود از آرمیدن‌ها
دلِ هر ذره دارد در قفس چندین تپیدن‌ها

۱۷۳۱۰۸